

ХУЛОСА

ба кори илмӣ-таҳқиқотии докторант Саидиброимов Шозодаibroҳим Одилшоевич дар мавзуи «Ташаккули хирад ҳамчун хориқаи сирати миллӣ дар тафсири мутафаккирони асрҳои X-XI-и форсу тоҷик» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот.

Тарбияи шуури илмӣ, ягонагӣ ва ифтихори миллӣ дар ҷомеаи мо падидаи нав буда, яке аз вазифаҳои имрӯза махсуб меёбад ва дар нутқи гузоришҳои Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон равшан ифода ёфтааст: «Тоҷикистони соҳибистиклол, ҷомеаи навбунёди мо ба шахсоне эҳтиёҷ дорад, ки ҷаҳонбинии нав дошта, идеологияи навро азхуд меkunанд. Мазмун ва моҳияти ин идеологияи навро бояд эҳсоси ифтихори миллӣ ва давлатдорӣ, муҳаббат ва давлатдорӣ, муҳаббат ба Ватан ва ба тамоми инсоният, умуман тамоми арзишҳои миллӣ ва умумии инсонӣ ташкил намояд».

Диссертант Саидиброимов Шозодаibroҳим Одилшоевич, номзади илмҳои педагогӣ, аълоҷии маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, узви бахши Бадахшони иттифоқи нависандагони Тоҷикистон мебошад.

Фаъолияти кории Саидиброимов Ш. ба ҳайси омӯзгори забон ва адабиёти тоҷик аз мактаби миёнаи рақами 18-и деҳаи Ковакдараи шаҳри Роғун оғоз гардида, зиёда аз 30 сол собиқаи корӣ дар соҳаи маориф ва илм дорад ва дар вазифаҳои мухталиф дар ин соҳа кор кардааст. Айни ҳол диссертант дар Институти илмҳои гуманитарии ба номи академик Баҳодур Искандарови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон дар вазифаи ходими калони илмӣ фаъолият дошта, ҳамкори кафедраи педагогика, равоншиносӣ ва методикаи таълими фанни ДДХ ба номи М. Назаршоев мебошад.

Саидиброимов Ш. О. соли 2013 рисолаи номзадияшро дар мавзӯи «Асосҳои назариявии системаи дидактикии Носири Хусрав дар ташаккул

додани қобилияти мантикӣ - зеҳнии хонандагони синфи 8-и мактабҳои Тоҷикистон» таҳти роҳбарии доктори илмҳои педагогӣ, профессор, Шарифзода Файзулло бо муваффақият ҳимоя намуда, баъд аз ҳимояи рисолаи номзадӣ мавсуф ба кори илмӣ-тадқиқотии докторӣ пардохт.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз муқаддима, 4 боб, 12 зербоб, хулоса ва тавсияҳои амалӣ оид ба истифодаи натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ, рӯйхати адабиёт иборат аст. Мухтавои диссертатсия дар 395 саҳифаи чопи компютерӣ инъикос гардидааст. Рӯйхати адабиёт 405 номгӯи таҳқиқоти илмӣ ва дигар маводҳои заруриро дар бар мегирад.

Дар муқаддима диссертант аҳамият, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, мақсад ва вазифаҳо, асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқ, нағзҳои илмӣ ва дигар ҷанбаҳои аз ғизои илмӣ асоснок намудааст.

Дар бобҳои 1 ва 2-и кори тадқиқотӣ, ки қисматҳои назариявии мавзӯро дар бар мегирад, докторант роҳҳои инкишофи хирад ва нақши он дар ҳаёти инсоният, махсусан, ташаккули арзишҳои миллӣ, ватандӯстӣ ва худшиносии миллиро аз ғизои мутафаккирони асрҳои номбурда баррасӣ намудааст. Дар асоси мисолҳои зиёд аз ақидаҳои педагогии мутафаккирони асрҳои зикргардида, иқтибосҳо аз асарҳои илмиву адабӣ ва методӣ оид ба нақши хирад дар ташаккули сирати миллӣ ва дар маҷмӯъ дар таълиму тарбияи насли наврас баён гардидаанд.

Бобҳои 3-4 ба масъалаи амалигардонии назария дар амал бахшида шудаанд. Диссертант бо таваҷҷуҳ намудан ба маълумотҳои назариявӣ оид ба масъалаҳои интиҳобшуда ва таҷрибаи бойи филиали муассисаи давлатии «Донишқадаи ҷумҳуриявии тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф» дар ВМКБ (филиали ДҚТИБКСМ дар ВМКБ) ва таҷрибаи таҳқиқотҳои анҷомдодаи муаллиф дар муассисаҳои таълимии ин вилоят роҳҳои амалӣ намудани ақидаҳои педагогии мутафаккирони тоҷикро оид ба хирад ва нақши он дар ташаккули сирати миллӣ дар муассисаҳои таълимии кишвар пешниҳод намудааст.

Саидиброимов Ш.О. дар рафти тадқиқот ба хулосае омадааст, ки дар замони муосир нисбат ба асрҳову солҳои гузашта талабот ба омӯзиши осори мутафаккирони асрҳои X-XI ва дигар классикони тоҷик афзуда, истифодаи он дар тарбияи насли наврас масъалаи мубрами рӯз ба шумор меравад. Мавсуф ибраз медорад, ки дар давраи Тоҷикистони соҳибистиклол ба эҳё ва аҳамияти калони иҷтимоӣ, тарбиявӣ, сиёсии арзишҳои миллӣ аз нав зарурият пайдо шуд. То даме, ки насли наврас аз пайдоишу ташаккул ва инкишофи мафҳум, шакл, моҳият, мазмун, вазифа ва аҳамияти арзишҳои маънавӣ бохабар набошад, онҳо аз ҳиссиёти миллӣ, шуури миллӣ, ифтихори миллӣ ва истиклолиятву ваҳдати миллӣ сарфаҳм намераванд. Бесабаб Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон нагуфтааст: «Маърифат асоси худшиносии миллат аст, идеологияи ватандӯстӣ ва ваҳдати миллӣ идеологияи аз ҳама асосӣ мебошад».

Диссертант бори аввал ташаккули хирадро ҳамчун хорикаи сирати миллӣ ҳамаҷониба мавриди омӯзиш, таҳқиқ ва таҳлили амиқи илмӣ қарор дода, тавонистааст, ки ин ақидаҳоро дар ташаккули маънавияти насли наврас ҳамчун омили ташаккули сирати миллӣ, низомии таҳсилоти миллӣ ва роҳҳои татбиқи онро дар педагогикаи миллӣ муайян намояд.

Кӯшиш ба харҷ додааст, ки ин ақоиди мероси ниёконро дар муносибати босалоҳит дар таълим ва назарияҳои технологияи муосири таълим ғунҷонад.

Хулосаҳои илмӣ асоснок имконият медиҳад, ки тарбияи насли наврас дар рӯҳияи арзишҳои миллӣ, сирати миллӣ ва салоҳиятҳои иҷтимоӣ- шахсии замина мегардад.

Ҳамзамон мақоми анъаҳои милливу мардумӣ дар мисоли ҷашнгирии Наврӯз дар Бадахшони Тоҷикистон ва педагогикаи мардумии тоҷикони Бадахшон дар ҳамбастагӣ бо ақидаҳои педагогии мутафаккирони асрҳои X-XI ва нақши ин педагогика ва анъанаҳо дар ташаккули сирати миллӣ ва фарҳанги маънавии мардуми Бадахшон моҳирона инъикос ёфтааст.

Автореферат ва мақолаҳои нашршудаи диссертант музмуну мундариҷаи таҳқиқоти диссертатсиониро пурра инъикос менамоянд. Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур дорои арзиши баланди илмӣ буда, фарогири масъалаҳои муҳим дар рушди низомии илми педагогикаи ватанӣ мебошад.

Бо вучуди муваффақиятҳо дар таҳқиқоти диссертатсионӣ баъзе камбудииҳои ҷузъӣ ба назар мерасанд. Инҳо ба монанди ҳатогиҳои имлоӣ ва техникӣ мебошанд, ки мазмуну мундариҷаи кори таҳқиқотиро коста намегардонанд.

Дар раванди кор аз болои рисолаи докторӣ дар мавзуи «Ташаккули хирад ҳамчун хорикаи сирати миллӣ дар тафсири мутафаккирони асрҳои X-XI-и форсу тоҷик» Саидиброимов Шозодаиброҳим худро шахси донишманду масъулиятшинос ва серкору серғайрат нишон дода тавонист. Ба кори тадқиқотӣ ҷиддӣ тавачҷух намуда, муваффақ гардид, ки кори илмиашро пурра ба анҷом расонида, ба ҷимоя пешниҳод намояд.

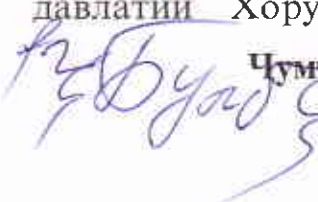
Бо мақсади тасвиб ва татбиқи амалии натиҷаҳои таҳқиқот муқаррароти асосии рисола дар нашрияҳои илмӣ муаллиф, конфронси илмиву амалии вилоятӣ, ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, инчунин дар ҷаласаҳои кафедраи педагогикаи Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи Моёншо Назаршоев инъикос ёфтанд.

Аз мутолиаи рисола муайян гардид, ки ин кори илмӣ-тадқиқотии диссертант дар мавзуи зикршуда дар асоси талаботҳои “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҳаллу фасл гардида, анҷом дода шудааст. Дар маҷмӯъ Саидиброимов Шозодаиброҳим Одилшоевич барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот сазовор аст.

ХУЛОСА

Кори илмӣ-тадқиқотии Саидиброимов Шозодаиброҳим Одилшоевич дар мавзуи «Ташаккули хирад ҳамчун ҳоликаи сирати миллӣ дар тафсири мутафаккирони асрҳои X-XI-и форсу тоҷик» ба талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот сазовор аст.

Мушовири илмӣ: доктори илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи педагогика, раёониносоӣ ва методикаи таълими фанни Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи Моёншо Назаршоев

 Чумъа Булбулов

СУРОҒА: 736000, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Хоруғ, к. Ленин 28
Тел.: (+992) 935-00-62-43
E-mail: juma.bulbulov1955@gmail.com

Имзои Ҷумъа Булбуловро тасдиқ менамоям.

Сардори раёсати кадрҳо,
коргузорӣ ва корҳои махсуси
ДДХ ба номи М. Назаршоев

Саидрахмонов Н.С